ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 17ης Μαΐου 1994 *

Στην υπόθεση C-416/92,

Η., εκπροσωπούμενη από τον Georges Vandersanden, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Alex Schmitt, 62, avenue Guillaume,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελεγκτικού Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένου από τους Jean-Marie Stenier και Jan Inghelram, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το Ελεγκτικό Συνέδριο, 12, rue Alcide de Gasperi, Kirchberg,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως της αποφάσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί εκκαθαρίσεως της συντάξεως επιζώντος της Η. και των τέκνων της συνεπεία του θανάτου του συζύγου της, μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά τη διάρκεια της θητείας του,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, G. F. Mancini (εισηγητή), J. C. Moitinho de Almeida και M. Díez de Velasco, προέδρους τμήματος, K. N. Κακούρη, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: H. v. Holstein, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 13ης Οκτωβρίου 1993,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Δεκεμβρίου 1992 η Η., χήρα του Η., άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή ακυρώσεως της αποφάσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί οριστικού καθορισμού των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων επιζώντος, ως χήρας, καθώς και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων επιζώντος, ως ορφανών των συντηρουμένων τέκνων της.

2 Ο Η. υπήρξε μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Άρχισε να ασκεί τα καθήκοντά του στις 17 Οκτωβρίου 1987. Απεβίωσε στις 15 Μαρτίου 1992, κατά τη διάρκεια της θητείας του, συνεπεία αυτοκινητιστικού ατυχήματος.

3 Το άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 2290/77 του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 1977, περί καθορισμού του καθεστώτος χρηματικών απολαυών των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου (JO L 268, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 1416/81 του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1981 (ΕΕ L 142, σ. 1) έχει ως εξής:

«1. Στη χήρα και τα συντηρούμενα τέκνα μέλους ή πρώην μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που έχει αποκτήσει δικαιώματα συντάξεως κατά το χρονικό σημείο του θανάτου του χορηγείται σύνταξη επιζώντος.

Η σύνταξη αυτή ισούται:

— ως προς τη χήρα, προς 60 %,

— ως προς κάθε ορφανό από πατέρα, προς 10 %,

— ως προς κάθε ορφανό και από τους δύο γονείς, προς 20 %

της συντάξεως που θα εδικαιούτο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, το μέλος ή το πρώην μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά την ημέρα του θανάτου του.

Πάντως, αν το μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου απεβίωσε κατά τη διάρκεια της θητείας του,

— η σύνταξη επιζώντος ως προς τη χήρα ισούται προς 36 % του βασικού μισθού που ελαμβάνετο κατά τον χρόνο του θανάτου,

— η σύνταξη επιζώντος ως προς το πρώτο ορφανό και από τους δύο γονείς δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το 12 % του βασικού μισθού

που ελάμβανετο κατά το χρονικό σημείο του θανάτου. Σε περίπτωση συνυπάρξεως περισσοτέρων ορφανών και από τους δύο γονείς, το συνολικό ποσό της συντάξεως επιζώντος κατανέμεται σε ίσα μέρη μεταξύ των δικαιούχων ορφανών.

2. Το σύνολο των κατ' αυτό τον τρόπο χορηγουμένων συντάξεων επιζώντος δεν μπορεί να υπερβεί το ύψος της συντάξεως του μέλους ή του πρώην μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου βάσει της οποίας καθορίζονται οι συντάξεις αυτές. Το ανώτατο ποσό των συντάξεων επιζώντος που μπορούν να χορηγηθούν κατανέμεται μεταξύ των ενδιαφερομένων κατ' αναλογία των συντελεστών που προβλέπονται ανωτέρω.»

4 Το ύψος της συντάξεως του μέλους ή του πρώην μέλους ορίζεται από το άρθρο 10, πρώτο εδάφιο, κατά το οποίο:

«Η σύνταξη ανέρχεται για κάθε πλήρες έτος ασκήσεως των καθηκόντων σε 4,50 % του τελευταίου καταβαλλομένου βασικού μισθού και για κάθε πλήρη μήνα στο ένα δωδέκατο αυτού του ποσού. Το ανώτατο ποσό της συντάξεως είναι 70 % του τελευταίου καταβαλλομένου βασικού μισθού.»

5 Στην προσβαλλόμενη απόφαση, το Ελεγκτικό Συνέδριο υπογράμμισε, καταρχάς, ότι ο αποβιώσας, δεδομένου ότι είχε ασκήσει τη θητεία του επί τέσσερα έτη και τέσσερις μήνες, θα εδικαιούτο ακαθάριστης συντάξεως ανερχόμενης σε 19,5 % του τελευταίου βασικού μισθού του απ' όπου πρέπει να αφαιρεθούν οι εισφορές στο ταμείο ασφαλίσεως κατά ασθενειών και οι φόροι. Λαμβάνοντας υπόψη το ποσό αυτό, το Ελεγκτικό Συνέδριο προέβη, βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2290/77, στον υπολογισμό του ετήσιου ποσού της συντάξεως επιζώντος ορφανού και από τους δύο γονείς των δύο τέκνων του αποβιώσαντος. Δεδομένου ότι ο Η. απεβίωσε κατά τη διάρκεια της θητείας του, το Ελεγκτικό Συνέδριο προέβη στον καθορισμό της συντάξεως επιζώντος της χήρας του κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, του προαναφερθέντος κανονισμού. Από το ποσό αυτό το Ελεγκτικό Συνέδριο αφαίρεσε στη συνέχεια τις εισφορές στο ταμείο ασφαλίσεως κατά ασθενειών και τους φόρους.

6 Δεδομένου ότι το συνολικό ύψος των συντάξεων επιζώντος υπερέβαινε το ύψος της συντάξεως που θα εδικαιούτο ο Η. βάσει των τεσσάρων ετών και τεσσάρων μηνών ασκήσεως των καθηκόντων του, το Ελεγκτικό Συνέδριο εφάρμοσε το άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 2290/77 και μείωσε κατ' αναλογία τη σύνταξη επιζώντος της χήρας και των ορφανών.

7 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Η. προβάλλει ότι δεν εφαρμόστηκε ορθώς το άρθρο 16 του κανονισμού 2290/77 και δεν τηρήθηκε η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

8 Κατά την προσφεύγουσα, η σύνταξή της επιζώντος ως χήρας πρέπει να υπολογιστεί σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 16, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, που εφαρμόζεται στην περίπτωση κατά την οποία το μέλος αποβιώνει κατά τη διάρκεια της θητείας του. Επομένως, η σύνταξη στηρίζεται επί του «βασικού μισθού που ελαμβάνετο κατά το χρονικό σημείο του θανάτου» και όχι επί της «συντάξεως του μέλους ή του πρώην μέλους» κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού. Κατά συνέπεια, η μείωση που προβλέπεται στην παράγραφο αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί για τον καθορισμό των δικαιωμάτων της συντάξεως επιζώντος.

9 Κατά το Ελεγκτικό Συνέδριο, αντιθέτως, η εν λόγω παράγραφος 2 του άρθρου 16 εφαρμόζεται ως προς το «σύνολο των (...) χορηγουμένων συντάξεων» δυνάμει της παραγράφου 1. Κατά συνέπεια, η μείωση εφαρμόζεται για όλες τις συντάξεις επιζώντος ως προς το ορφανό και τη χήρα, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι το μέλος απεβίωσε κατά τη διάρκεια της θητείας του ή εκτός αυτής.

10 Καμία από τις λύσεις που προτείνουν οι διάδικοι δεν καταλήγει σε αποδεκτά αποτελέσματα.

11 Αφενός, η συστηματική εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 16, ακόμη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το μέλος απεβίωσε κατά τη διάρκεια της

θητείας του, συνεπάγεται, παραδείγματος χάρη, την άρνηση καταβολής οποιασδήποτε συντάξεως στους επιζώντες, όταν το μέλος αποβιώσει πριν αποκτήσει δικαίωμα συντάξεως. Καίτοι είναι αληθές ότι το μειονέκτημα αυτό περιορίζεται προοδευτικά κατά τη διάρκεια της θητείας, εντούτοις δεν εξαφανίζεται πλήρως παρά μόνο μετά το όγδοο έτος ασκήσεως των καθηκόντων, δηλαδή όταν το μέλος θα δικαιούται, δυνάμει του άρθρου 10, συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου ανερχομένης στο οκταπλάσιο του 4,5 %, ήτοι στο 36 % του τελευταίου μισθού, ποσοστό όμοιο προς αυτό που προβλέπεται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, υπέρ της χήρας.

12 Αφετέρου, αν γινόταν δεκτή η άποψη της Η., ότι το άρθρο 16, παράγραφος 2, αφορά μόνο τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η σύνταξη επιζώντος υπολογίζεται βάσει της παραγράφου 1, δεύτερο εδάφιο, αυτού του άρθρου, η διάταξη αυτή θα είχε νόημα, όπως διευκρίνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 31 των προτάσεών του, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία, παραδείγματος χάρη, το μέλος που απεβίωσε κατά τη διάρκεια της θητείας του καταλείπει σύζυγο και πλέον των δέκα συντηρουμένων τέκνων. Πράγματι, μόνο στην περίπτωση αυτή η σώρευση του 10 % για κάθε ορφανό θα μπορούσε να υπερβεί το ανώτατο όριο του ύψους της συντάξεως που θα εδικαιούτο το αποβιώσαν μέλος.

13 Κατόπιν αυτών των σκέψεων και ενόψει του ιστορικού της θεσπίσεως του άρθρου 16, πρέπει να διερευνηθεί ο σκοπός των διατάξεων της παραγράφου 1, τρίτο εδάφιο, και της παραγράφου 2.

14 Εν προκειμένω, από την εξέταση των διαφόρων τροποποιήσεων που επήλθαν στην υπό κρίση ρύθμιση προκύπτει ότι ο νομοθέτης θέλησε να ευνοήσει τη χήρα σε περίπτωση θανάτου του μέλους κατά τη διάρκεια της θητείας του. Πάντως, από τις διαδοχικές προσαρμογές των συντελεστών συντάξεως προκύπτει ότι οι συντάκτες των διατάξεων αυτών ελάμβαναν πράγματι συνεχώς την πρόνοια να μη μπορεί το συνολικό ποσό που χορηγείται στους δικαιούχους να υπερβεί το ανώτατο ύψος της συντάξεως την οποία θα μπορούσε να αξιώσει ο αποβιώσας μετά τη λήξη των καθηκόντων του.

15 Από την εξέλιξη του καθεστώτος χρηματικών απολαυών των μελών και των πρώην μελών των κοινοτικών οργάνων καταδεικνύεται ότι διατάξεις όπως του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 2290/77 είχαν εξαρχής ως σκοπό την εφαρμογή τους σε όλες τις περιπτώσεις υπολογισμού συντάξεων επιζώντος, ούτως ώστε το σύνολο των συντάξεων αυτών να μην υπερβαίνει την ανώτατη σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου του μέλους.

16 Δεδομένου ότι ο Η. απεβίωσε κατά τη διάρκεια της θητείας του, το ανώτατο όριο που ισχύει για το σύνολο των χορηγουμένων συντάξεων στους έλκοντες από αυτόν δικαιώματα αντιστοιχεί επομένως στο «ανώτατο ποσό της συντάξεως» λόγω συμπληρώσεως συνταξίμου χρόνου που αναφέρεται στο άρθρο 10 του κανονισμού, δηλαδή στο 70 % του τελευταίου βασικού μισθού.

17 Θεωρώντας ως ανώτατο ποσό το ποσό της συντάξεως που θα εδικαιούτο ο Η. κατά την ημέρα του θανάτου του και περιορίζοντας, κατά συνέπεια, τις συντάξεις που πρέπει να χορηγηθούν στους έλκοντες από αυτόν δικαιώματα, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν εφάρμοσε ορθώς τις διατάξεις των άρθρων 10 και 16 του κανονισμού 2290/77.

18 Κατά συνέπεια, η απόφασή του της 12ης Οκτωβρίου 1992 πρέπει να ακυρωθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

19 Δεδομένου ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί καθορισμού των δικαιωμάτων συντάξεως επιζώντος χήρας και ορφανού της Η. και των τέκνων της.

2) Καταδικάζει το Ελεγκτικό Συνέδριο στα δικαστικά έξοδα.

Due Mancini Moitinho de Almeida

Díez de Velasco Κακούρης Joliet

Schockweiler Rodríguez Iglesias Zuleeg

Kapteyn Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Μαΐου 1994.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass O. Due